

מבוא ליחידת הוראה - "תרופות של סבתא"

כתבה: גאלי יחיא משולם

רציונל היחידה

יחידת הוראה זאת מכילה 2 מערכי שיעור בנושא בריאות המתאימים לתלמידי ג-ו'.

"תרופת סבתא" היא כינוי מקובל לרפואה עממית, בה ניתן טיפול על פי מסורת מבלי שהטיפול נבחן באמות מידה מדעיות ורפואיות, ולעתים אף נשללה ההשפעה הרפואית של הטיפול בבדיקות על-פי אמות מידה אלו. פעמים רבות תרופת סבתא היא מזון שמיוחסת לו השפעה חיובית, אך הן כוללות גם חומרים למריחה על הגוף וסוגי טיפול נוספים.

מקור השם הוא היותן לכאורה של תרופות הסבתא כמסורות העוברות מאם לבתה. תרופות סבתא מסוימות זכו לאישוש מדעי מסוים. מובן שתרופות סבתא לא עברו ניסוי קליני לשם אישורן, אך יש המשתמשים בהן. רבות מתרופות הסבתא עוסקות בהשפעה חיובית שיש למיני מזון מסוימים על בעיות מסוימות, ולכן כשלעצמן אין בהן נזק. תרופות סבתא אחרות עשויות להיות חסרות תועלת, ואף מסוכנות - בייחוד בכמות גדולה ובשילוב עם תרופות מרשם. הזהירות מחייבת שלא להסתפק בתרופות סבתא במקרים שבהם יש סכנה בריאותית, אלא להיעזר ברופא.

יש ביחידה זו הצצה על הידע הרפואי שהיה פעם בהשוואה לימינו.

יחידת הלימוד מתחברת לתיעוד שנעשה במסגרת תכנית "הקשר הרב דורי" – [סיפורה של רחל ילין](#) וסיפורה של רעיה אריאל (דויטשר) [קני לך צימוקים ובוטנים](#).

היחידה מבוססת על הבנה והכרה בכך שתרופות סבתא הינן פתרון עתיק יומין וידוע של טיפול במחלות נפוצות באמצעות מרכיבים שונים שניתן למצוא בבית או שזמינים לשימוש וניתן למוצאם בקלות.

היחידה משלבת שימוש בכלים מתוקשבים שונים, כגון: מצגת שיתופית, סרטון, ספר דיגיטלי והכנת כרזה.

יחידת הוראה בנושא - "תרופות של סבתא"

בריאות	תחום הדעת נושא היחידה	
עבודת תחקיר	נושא בתכנית הלימודים	
תרופות סבתא.	נושא היחידה	
גאלי יחיא משולם	מפתח/ת היחידה	
ג-ו'.	שכבת גיל	
2 שיעורים בני 45 דקות כל אחד	משך השיעור/ היחידה	
1. יצירת קשר בין הילדים לסבים ולסבתות שלהם באמצעות תיעוד של תרופת סבתא. 2. להעלות את מודעות התלמידים בנושא הבריאות, תוך השוואה לאז והיום – מחלות שהיו פעם וכיום אינן.	רציונל למורה	

<p>בית ספרנו הינו מקדם בריאות. במסגרת מערכת השעות השבועית, כל כיתה מקדישה שעה בשבוע לנושא מקדם הבריאות אני בחרתי לקשר בין הנושא הבית ספרי לתכנית "הקשר הרב דורי".</p>	<p>רצף:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • התלמיד ידע מהי תרופת סבתא ולמה היא משמשת. • התלמיד יכיר מחלות שהיו נפוצות בעבר וכיום בזכות המדע המפותח כבר אינן. • התלמיד יתעד תרופת סבתא עפ"י קריטריונים 	<p>מטרות תוכן</p>	
<p>תרופות סבתא, מונע מחלה, תרופות טבעיות. צמחי מרפא.</p>	<p>מושגים</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - מיומנויות בין אישיות ועבודה שיתופית: הקניית מיומנויות ללמידה בחברותא. - מעורבות בקהילה: התיעוד יתבצע עם סבתא או סבתא. למידה והתנהלות עצמאית: חקר עצמאי של תרופת סבתא. - חשיבה מסדר גבוה - הבנת הקשר בין הרפואה של פעם לתרופות סבתא לבין הרפואה כיום. כמו כן התלמיד יעריך את התועלת של תרופות סבתא. 	<p>מיומנויות המאה ה-21 אוריינות מידע ומדיה (איתור מידע והערכתו, הבניית ידע) מיומנויות תקשורת, חשיבה מסדר גבוה, יצירתיות וחדשנות, מיומנויות בינאישיות ועבודה שיתופית, למידה והתנהלות עצמאית, מעורבות בקהילה</p>	
<p>AnswerGarden tricider Google slides, youtube Brain POP ישראל padlet</p>	<p>מיומנויות תקשוב</p>	
<p>לא נדרש ידע קודם בנושא</p>	<p>ידע קודם נדרש</p>	
<p>מאגר סיפורי מורשת. סרטונים אינטרנט</p>	<p>חומרי למידה כתובים ומתוקשבים</p>	
<p>סיפורה של רחל ילין קני לך צימוקים ובוטנים.</p>	<p>סיפורים ממאגר סיפורי מורשת</p>	
<p>בחירה אישית- התלמיד בוחר בתרופת הסבתא שאותה הוא מעוניין לחקור התלמיד בוחר במקור המידע אודות התרופה. תהליך החקר והכתיבה נעשים בליווי אישי ובסיוע הסב(ת)א שלו.</p>	<p>היענות לשונות-הרחבה, גיוון והעשרה</p>	
<p>ספר דיגיטאלי</p>	<p>תוצרי למידה</p>	
<p>התיעוד של תרופת הסבתא יתבצע עפ"י כללים מוסכמים שנמצאים במצגת השיתופית.</p>	<p>מחווון הערכה</p>	

מהלך השיעור - הראשון

זמן	תיאור הפעילות	מהלך ההוראה	
10 ד'	<p>פתיחה : במסגרת הנושא הבית ספרי 'ניצני רפואה' אנחנו נתמקד בתרופות סבתא. שאלה לדיון : סיעור מוחין אודות הנושא – תרופות סבתא!! קישור לכלי</p> 	<p>פתיחה : גירוי, מודעות, גיוס מוטיבציה, קישור לידע קודם.</p>	
20 ד'	<p>הצגת סרטון בנושא תרופות סבתא יוטיוב-קישור הכנת כרטיס לתרופות סבתא : א. התרופה מיועדת לטיפול ב... ב. חומרים להכנת התרופה... ג. צמחי מרפא שיש בתרופה וסגולותיהם... ד. איך מכינים מה עושים? ה. סיפור מיוחד של הסבא / סבתא של המתעד שקשור לתרופה? כל תלמיד יחד עם הסבא/סבתא שלו יבחרו תרופת סבתא ויתעדו את התרופה במצגת שיתופית.</p>	<p>גוף השיעור : הקנייה/המשגה/תרגול</p>	
10 ד'	<p>התלמידים יציגו בפני המליאה את תוצריהם. העברת המידע שנקלט למצגת שיתופית. שימוש בכלי הדיגיטלי tricider ובאתרי מידע כגון : ויקיפדיה, ושימוש במנוע חיפוש google</p>	<p>סיום : הצגת תוצרים סיכום, רפלקציה</p>	
	<p>סרטונים</p>	<p>יישום</p>	
		<p>העשרה</p>	
	<p>התלמידים יחד עם הסבים והסבתות שלהם גילו עניין וסקרנות רבה בנושא ונתנו מתכוני תרופות סבתא שונות. מהווה את הדגשת הקשר והמעבר בין הדורות והשינויים שחלו.</p>	<p>סיכום ורפלקציה</p>	
	<p>פעילה</p>	<p>מעבדת מחשבים</p>	

מהלך השיעור - שני

זמן	תיאור הפעילות	מהלך ההוראה	
10 ד'	בהמשך לפעילות בנושא תרופות סבתא אנחנו נתמקד היום בהשוואה בין רפואה של פעם לעולם הרפואה של היום. לשם כך אתם תקבלו 2 תיעודיים שונים שתצטרכו לקרוא אותם ובעקבות זה לעשות את ההשוואה בין אז להיום בנושא הבריאות. קישור לכלי דיגיטאלי AnswerGarden	פתיחה: גירוי, מודעות, גיוס מוטיבציה, קישור לידע קודם.	
20 ד'	כל זוג תלמיד וסבא/סבתא שלו יקבלו משימה: קישור ל- 2 תיעודים שעליהם לקרוא ולכתוב מכל תיעוד מה ההבדל בנושא הבריאות/רפואה בין אז ליום. את התיעוד הם יתעדו בקיר וירטואלי . (פאדלט) 	גוף השיעור: הקנייה/המשגה/תרגול	
15 ד'	התלמידים יציגו בפני המליאה את תוצריהם. העברת המידע שנקלט לקיר וירטואלי שיתופי. שימוש באתרי מידע כגון: ויקיפדיה, ושימוש במנוע חיפוש google	סיום: הצגת תוצרים סיכום, רפלקציה	
	סרטונים בבירינפופ – בנושא בריאות	יישום	
	התלמידים יחד עם הסבים והסבתות שלהם גילו עניין וסקרנות רבה בנושא בין אז להיום בנושא הבריאות. לסיכום הנושא הכנו ספר דיגיטלי בנושא תרופות סבתא.	העשרה	
	פעילה	סיכום ורפלקציה	
		מעבדת מחשבים	

מקורות מידע נוספים:

- סיפורה של שרה פטריק "[תה עם לימון](#)"
- סיפורה של ג'וסלין קורז-ניאק "[כוסות רוח](#)"
- סיפורה של מימי בן עמי-שוקרון "[למרוח עראק](#)"
- סיפורה של חנה חיה בר "[תרופות סבתא של חנה חיה בר](#)"
- סיפורה של שוליקה אבידבול "[חיייה של שוליקה](#)"
- סיפורה של ז'קלין קצב "[ז'קלין ותרופות הסבתא](#)"
- סיפורה של חביבה וקנין "[תחביביה של חביבה](#)"